

nyými, podlouhlými kyselými bobulemi. Mezihostitel → rzi obilní.

dříšťalovitě (*Berberidaceae*), čeled rostlin, obsahující také → dřšťál. → mahonii, → Podophyllum.

DSAP → Deutsche sozialdemokratische Arbeiterpartei

Dschagga, jeden z evropských popisů názvu afrického etnika → Džagů.

dsk, označení koncentrace přísad v kaučuku, hmotnostní díly přísady na 100 hmotn. dílů kaučuku.

dsp, označení koncentrace přísad v polymeru, hmotnostní díly přísady na 100 hmotn. dílů polymeru.

DTJ → Dělnické tělocvičné jednoty

DTL → diodově tranzistorová logika

DTP nahoře vkládání diapozitivních předloh do rotačního skeneru, dole sazeči pracující na zlozmu této encyklopedie

Joachim Du Bellay (podle mědirytiny od Gaultiera)

DTP (zkr. z angl. *Desk Top Publishing*), publikování od psacího stolu, což je v USA vyvinutý způsob pro zveřejňování textů, tabulek a obrázků pomocí počítače a odpovídajících programů pro zpracování textu. V protikladu k běžnému způsobu zveřejňování při zapojení externích provozů (rukopis – sazba – lámání sazby s usazováním obrázků a tabulek) umožňuje DTP průběh všech těchto postupů na jednom jediném počítači i s výtiskem na kvalitní laserové tiskárně. Zákresová maketa se dá přednastavit a měnit na stínítku obrazovky věrně podle originálu, podle výšky a typu písma, podle sloupců, výšky a šířky stránky. Obrázky a tabulky se mohou umístit do odpovídajících míst textu v požadované velikosti. DTP se převážně používá pro tiskoviny s krátkou životností (katalogy, prospekty apod.), avšak i v klasickém tisku knih.

Du Bartas [dybarta] Guillaume de Salluste, seigneur, fr. básník, * 1544 Monfort (Gaskoňsko), † červenec 1590 Paříž; hugenot ve službách → Jindřicha IV.; žák → Ronsardův,

znám svým nedokončeným ep. *La semaine ou création du monde* (Tyden aneb Stvoření světa, 1578), bás. rozvedení knihy Genesis.

Du Bellay [dybele] Joachim, fr. básník, * 1522 Lire (dpt. Maine-et-Loire), † 1. 1. 1560 Paříž; po → Ronsardovi nejvýzn. básník (mj. formálně vytříbené sonety) → Plejády, napsal její progr. manifest a poetiku *Défense et illustration de la langue française* (Obrana a oslava fr. jazyka).

Du Bois [debojs, djúbojs] William Edward Burghardt, amer. černošský spisovatel, historik, politik a bojovník za obč. práva černochů, * 23. 2. 1868, † 27. 8. 1963; autor věd. prací (*The Black Reconstruction in America* – Černošská obnova v Americe – románů (*The Dark Princess* – Černá princezna, trilogie *The Black Flame* – Černý plamen) a esejů (*The Soul of black folk* – Duše černého lidu). R. 1895 první černošský absolvent Harvardu.

Du Bos [dybo] Charles, fr. spis., * 27. 10. 1882 Paříž, † 5. 8. 1939 La Celle-Saint-Cloud (u Paříže); přítel A. → Gida, 1927 konvertoval ke katolictví, rozhodující podněty přijal od W. H. → Patera a H. → Bergsona; psal *Journal* (Deník, 1946–57) a eseje o fr. a ang. lit. 19. a 20. st.

Du Cange [dykanž] Charles du Fresne, fr. učenec, * 18. 12. 1610 Amiens, † 23. 10. 1688 Paříž; pracoval v oboru → medievalistika a byzantologie; slovníkár: *Glossarium ad scriptores mediae et infimae graecitatis* (Slovník ke spisovatelům stř. a pozdního řeckého období, 1688), *Glossarium ad scriptores mediae et infimae latininitatis* (Slovník ke spisovatelům stř. a pozdního latinského období, 1678).

Du Maurier [djmórier] Daphne, angl. prozaička, * 13. 5. 1907 Londýn, † 19. 4. 1989 Kilmarth. Autorka populárních, řemeslně dokonalejších dobrodružných románů. Dílo: *Hospoda Jamaika*, (Jamaica Inn, 1936, č. 1947), *Dům na pobřeží* (The House on the Strand, 1969, č. 1972), *Přízračný svět Branwella Brontëa* (The Infernal World of Branwell Brontë, 1970). Hororová povídka *The Birds* (Ptáci) z r. 1952 pod stejným názvem úspěšně zfilmována A. Hitchcockem r. 1963.

Du Perron [dyperač] Jacques Davy, fr. kardinál, * 25. 11. 1556 Saint-Lô, † 5. 9. 1618 Paříž; prof. starých jazyků; pův. kalvín, přestoupil 1577 na kat.; 1606 arcibiskupem v Sens; bojoval proti → galikanismu.

Du Pont de Nemours [dypo d nemur] Pierre Samuel, fr. národohodpodář, * 14. 9. 1739 Paříž, † 7. 8. 1817 Eleutherian Mills (u Wilmingtonu v USA); žák F. → Quesnaye, jehož díla vydával a jehož učení dal jméno → fiziokratismus; během fr. revoluce emigroval do USA. Jeho potomci založili chemickou firmu se stejným jménem.

Du Pont de Nemours & Co. [dypo d nemur], největší chem. koncern na světě; sídlo: Wilmington (DE), vedoucí ve výrobě syntetických vláken (nylon, dacron, orlon).

du Pré [dypre] Jacqueline → Pré Jacqueline du

Du Ry [dyri], význ. fr. hugenotská rodina architektů; čtými barok. a raně klasicist. stavbami ovlivnila obraz města Kasselu: 1. *Paul*, * 1640 Paříž, † 21. 6. 1714 Kassel. Stavby v Kasselu: mj. založení Hor. Nového Města, koncipované jako hugenotské sídlo (od 1688) včetně kostela sv. Karla (1698–1710); účast na stavbě oranžerie; 2. *Simon Louis*, vnuk Paula Du Ry, * 13. 1. 1726 Kassel, † 23. 8. 1799 tamtéž. Dokončil Nové Město, dále v K. postavil kostel sv. Alžběty (1770–79), sev. a již. křídlo zámku Wilhelmshöhe aj.

duál [střlat. *dualis* – dvojit] (dvojně číslo), morfologická kategorie nominálního i verbálního čísla, označující dvojitelné množství a párovost; z indoevropských jaz. je d. doložen v jaz. indoirán., řečtině, balt. a slovan. jaz., staré irštině a tocharštině, ze současných jaz. je d. jen v l. sl. a lsrb. V češtině zbytky v tvarech jmen ozn. části těla (*oči, uši*).

Duala (*Douala*), největší přístavní město v Kamerunu (záp. Afr.), u ústí řeky Sanagy do Bonnynského zálivu, 1,1 mil. obyv. (jako aglomerace 1,4 mil. obyv.); sídlo kat. biskupství; muzeum; metalurgie, text. a potr. prům.; výr. zboží z umělé hmoty a léčiv; vývoz banánů, kakaa, kávy; výchozí místo dvou žel. tratí do vnitrozemí. Pojmenováno podle národa Duala (→ Dualové). 1901–16 byla D. hl. městem německého protektorátu Kamerun, 1940–46 francouzského mandátního území Kamerun.

dualismus [lat.], 1. *filos.* každá filos. teorie či světový názor předpokládající dva poslední, navzájem či na něco společného třetího neprevoditelné principy (→ monismus, → pluralismus). D. zastávalo mnoho myslitelů, např. Platón (svět idejí a smyslový svět), → Descartes (myšlení a rozprostraněnost), → Kant (ro-